KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 26.6.2006
KOM(2006) 316 v konečném znění

ZELENÁ KNIHA

o úloze občanské společnosti v protidrogové politice v Evropské unii

(předložený Komisí)

OBSAH

1. Souvislosti 4
2. Koncept občanské společnosti 5
3. Dosavadní spolupráce Komise s občanskou společností 5
4. Právní a politický protidrogový rámec Unie 6
5. Zástupci občanské společnosti zaangažovaní v oblasti drog 7
6. Cesta vpřed: různé možnosti 8
6.1. Fórum občanské společnosti pro otázky drog 8
6.2. Tematické propojení stávajících sítí 9
7. Závěry 9

PŘÍLOHA - Příklady spolupráce Komise s občanskou společností 11

ZELENÁ KNIHA

o úloze občanské společnosti v protidrogové politice v Evropské unii

Cíl

Celosvětový dopad produkce a spotřeby omamných a psychotropních látek patří k nejzávažnějším problémům, jimž dnes čelí společnost i vlády většiny zemí světa. Problém bere na sebe i podobu chorob, korupce, politické a společenské nestability i inflace hodnot, které řadoví občané považovali za pevnou součást důstojného a bezpečného života.

Členské státy Evropské unie si v rostoucí míře uvědomují tuto skutečnost i potřebu užší spolupráce a koordinace v oblasti protidrogových politik, chtějí-li uspět při poskytování vysoké úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví svým občanům, aniž by při tom musila Evropská unie slevit ze svých hodnot a odchýlit se od svých tradic, jejichž výrazem je evropská občanská společnost.

Cílem této zelené knihy je navrhnout možný rozsah většího začlenění osob, kterých se přímo dotýkají problémy drog, do politického procesu v oblasti drog na úrovni EU v souladu s Protidrogovým akčním plánem EU na období let 2005-2008[1] a zároveň odráží Evropskou iniciativu pro transparentnost[2], a to zahájením širokých konzultací s cílem navodit průběžný strukturovaný dialog mezi Komisí a občanskou společností a nalézat cesty ke zvýšení hodnoty poskytováním konstruktivního poradenství, jež umožní praktickou a udržitelnou formou využívat specifické zkušenosti a znalosti občanské společnosti v procesu tvorby politik na úrovni EU. Hlavním cílem této etapy je uskutečnit předávání informací souvisejících s Protidrogovým akčnímu plánem EU.

Tento dokument má za úkol popsat současnou situaci a vytýčit možné budoucí cíle. Komise vyzývá všechny zainteresované strany, aby **do 30. září 2006** předložily své připomínky a návrhy na adresu:

European Commission

Directorate-General for Justice, Freedom and Security

Unit C2 – Anti-Drugs Policy Coordination Unit,

LX 46 1/88 – 1049 Brusel, Belgie

E-mail: JLS-drugspolicy@cec.eu.int

Fax: +32-2-295 32 05

Doručené příspěvky se zveřejní na internetovém portálu Komise v jazyce, ve kterém byly předloženy, s uvedením jmen/názvů autorů, pokud si ovšem autoři nevyhradí zachování anonymity nebo nepožádají o to, aby se s celým jejich příspěvkem nakládalo jako s důvěrnou informací. O doručených příspěvcích a svých návrzích pro další postup vydá Komise zprávu, která bude rovněž zveřejněna na internetovém portálu Komise.

---

1 Úř. věst. C 168, 8.7.2005.

2 KOM(2006) 194.

1. SOUVISLOSTI

Zdravotní a sociální rizika a trestná činnost spojená se zneužíváním drog patří k hlavním problémům, jimž čelí současná společnost. Průzkumy veřejného mínění prozrazují, že jsou omamné a psychotropní látky považovány v EU za zásadní problém[3]. Evropská unie na tento program reaguje již od roku 1990 a vyvíjí protidrogové strategie a akční plány k jejich plnění. Současná protidrogová strategie se uplatní v období let 2005 až 2012[4]; doprovází ji akční plán na léta 2005-2008. Dříve, než Komise navrhne nový akční plán na období let 2009-2012, provede roční hodnocení dosaženého pokroku i konečné vyhodnocení stávajícího akčního plánu.

Strategie EU odráží zásadní principy evropského modelu boje proti zneužívání drog: vyrovnaný integrovaný multidisciplinární přístup, při němž se za stejně důležitý považuje boj proti šíření drog i snižování poptávky po těchto látkách, jež s tímto bojem přímo souvisí. Tato strategie tvoří nedílnou součást haagského programu pro posilování svobody, bezpečnosti a práva v EU[5]. Strategie EU se zaměřuje na dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví, sociální soudržnosti a veřejné bezpečnosti.

Protidrogový akční plán EU na období let 2005-2008 výslovně požaduje, aby bylo posíleno zapojení občanské společnosti a žádá Komisi, „aby vydala zelenou knihu o různých formách aktivní spolupráce s občanskou společností“[6].

V období příprav současného akčního plánu (2005-2008) byly prováděny neformální konzultace prostřednictvím zvláštní webové stránky. Na základě závěrů z těchto konzultací se Komise zavázala, že vyvine snahy o strukturovanou spolupráci s občanskou společností v oblasti boje proti drogám, aby bylo možno zajistit trvalou výměnu názorů, zkušeností a nejvhodnějších postupů mezi různými zúčastněnými subjekty, které těmto subjektům umožní předkládání informací a použití zpětné vazby v otázkách drog na úrovni EU[7].

Ve svých doporučeních k protidrogové strategii EU (2005-2012) vyzval Evropský parlament k aktivnější účasti občanské společnosti, nevládních organizací, dobrovolníků a širší veřejnosti, včetně uživatelů drog, na řešení problémů souvisejících s drogami[8]. Význam aktivní občanské společnosti zdůraznil i Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV).

V lednu 2006 zorganizovala Komise konferenci, na níž se setkalo více než sto zástupců občanské společnosti k projednání konkrétních cest k větší zaangažovanosti organizací občanů v různých oblastech protidrogové politiky na úrovni EU. Z těchto debat vyplynulo zejména 1) poznání, že k dosažení tohoto cíle je nutné zřízení fóra vybaveného potřebnými prostředky a 2) poznání, že by účastníci tohoto fóra museli být skutečně reprezentativními zástupci jednotlivců i organizace, jejichž jménem by hovořili. Bylo rovněž uznáno, že v této souvislosti je obtížné definovat reprezentativnost. Účastníci rovněž požadovali, aby byla

---

3 http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_en.pdf
4 Cordrogue 77, 22.11.2004
5 Haagský program: Posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii, Úř. věst. C 53, 3.3.2005.
6 Cíl 3, akce 1 Protidrogového akčního plánu EU
7 http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/drugs/summary_contributions_en.pdf
8 Doporučení Evropského parlamentu Radě a Evropské radě o protidrogové strategii EU (2005-2012) (2004/2221(INI))

občanská společnost více zapojena do kontroly plnění protidrogového akčního plánu EU a definování priorit pro budoucnost.[9]

Změněný návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady vytvářející na období let 2007-2013 specifický finanční program protidrogové prevence a informace o drogách[10] požaduje zapojení občanské společnosti do vytváření a provádění akčního plánu EU.

2. KONCEPT OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Neexistuje obecně uznávaná definice konceptu občanské společnosti. Komise často užívá tento termín k označení širokého spektra aktérů v sociální i ekonomické oblasti.. Pro účely tematiky projednávané v této zelené knize se však tento pojem užívá v užším smyslu: definice navržená horizontální skupinou Rady pro drogy (HDG) při její tematické debatě na dané téma, která se konala v září 2005, zní: „spolkový život, který se odehrává v prostoru mezi státem a trhem a zahrnuje podíl jednotlivců i činnosti nestátních, dobrovolnických a společenských organizací“[11]. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že touto definicí jsou zahrnutí i jednotliví občané, kteří se jednoznačně a významně angažují v určité společenské oblasti nebo k ní významně přispívají.

Při podpoře nebo vytváření podílu občanské společnosti hrají sice členské státy rozhodující úlohu, ale úroveň EU je považována za stále významnější. Jak jasně ukázal nejnovější vývoj, závisí účinek, ba i akceptování EU jako takové, v rozhodující míře na zaangažovanosti občanů EU.[12]. Hlavní cíle angažovanosti občanské společnosti jsou:

- podpora při vytváření a provádění politických opatření poskytováním poradenství v praktických otázkách;
- zajištění efektivního obousměrného toku informací;
- stimulace vzájemného účelového propojování organizací občanské společnosti;

Občané se mohou zapojovat v různých fázích politického rozhodovacího procesu. Občanská společnost je schopna posilovat legitimitu a odpovědnost výkonných orgánů, zlepšovat tok informací a umožňovat těm, kdo jsou dotčeni určitou politikou, ale nemohli ji přímo ovlivnit, aby se k ní mohli vyjádřit.

3. DOSAVADNÍ SPOLUPRÁCE KOMISE S OBČANSKOU SPOLEČNOSTÍ

Snahy o vytvoření evropské správní a vládní praxe a Evropy, v níž má exekutiva blízko k občanovi, zahrnují též snahu o těsnější zapojení občanské společnosti[13]. Pravidla pro tuto těsnější spolupráci jsou stanovena v řadě dokumentů Komise.

---

9 Viz http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/information_dossiers/drugs_conference_06/index_en.htm

10 KOM(2006) 230 v konečném znění ze dne 24.5.2006.

11 Cordrogue 80, 30.11.2005

12 KOM(2006) 35 v konečném znění

13 KOM(2001) 428 v konečném znění

Například v roce 1992 Komise ve svém sdělení „Otevřený a strukturovaný dialog mezi Komisí a zvláštními zájmovými skupinami“ poprvé definovala zásady pro vztahy k občanské společnosti a zájmovým skupinám, jimiž jsou zásady otevřenosti a stejného zacházení[14]. V posledních letech Komise dále rozvinula svou politiku účasti organizací občanské společnosti a dalších zainteresovaných subjektů, zejména přijetím „Bílé knihy o evropském vládnutí“ a v „Obecných principů a minimálních standardů konzultací s dotčenými stranami“.

Ve svém sdělení „Strategické cíle 2005-2009“ navozujícím vytvoření „partnerství pro obnovu Evropy“ se Komise zavázala zlepšit možnosti aktivní spoluúčasti všech zúčastněných subjektů na vytváření konceptů politiky EU“[15] V této souvislosti Komise především zdůraznila, že *„k uskutečnění myšlenky partnerství je zapotřebí konzultací a zaangažovanosti“*.

Poznámka: z přílohy 1 vyplývá struktura spolupráce občanské společnosti a Komise v určitých oblastech.

4. PRÁVNÍ A POLITICKÝ PROTIDROGOVÝ RÁMEC UNIE

Přestože neexistuje společná evropská protidrogová politika, která by se podobala například společné zemědělské politice, v průběhu doby se jasně ukázalo, že se závažnými a komplexními problémy, které souvisejí se zneužíváním drog, se nemohou členské státy vyrovnat jednotlivě, ale že je k tomu zapotřebí i účinné spolupráce na úrovni EU. Evropská unie z tohoto důvodu vyvinula společný přístup protidrogových strategií a akčních plánů EU. Určitá ustanovení Smluv navíc představují jasný právní základ pro evropskou akci, která doplňuje opatření přijatá na vnitrostátních úrovních.

Právní rámec[16] kterým je Smlouva o založení Evropského společenství, zmocňuje Společenství k jednání v boji proti zneužívání drog v určitých oblastech, například v oblasti praní špinavých peněz, obchodu s prekursory omamných a psychotropních látek a v oblasti ochrany veřejného zdraví. Společenství doplňuje činnost členských států ke snižování škodlivých účinků drog na zdraví, včetně informační činnosti a opatření v oblasti prevence. Příklady legislativy Společenství zahrnují směrnici o zabránění praní špinavých peněz, která vychází z článku 57 Smlouvy o ES, nařízení o prekursorech vycházející z článku 95 a doporučení Rady o prevenci a snížení rizik poškození zdraví spojené s drogovou závislostí vycházející z článku 159 Smlouvy o ES. Evropské středisko pro monitorování drog a drogové závislosti (EMCDDA) je agentura Společenství zřízená na základě Smlouvy o ES.

Hlava VI Smlouvy o Evropské unii (SEU) požaduje posílenou spolupráci při vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, včetně akce pro potírání drog. Jedná se o oblasti sdílené pravomoci, v níž mají Komise i členské státy právo iniciativy. Příklady zákonodárství EU zahrnují rámcové rozhodnutí o ilegálním obchodu s drogami přijaté na základě článku 31

---

14 Úř. věst. 63 ze dne 5.3.1993.

15 KOM (2005) 12.

16 Znění dohod viz http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/index.htm

a 34 (hlava VI) Smlouvy[17] a rozhodnutí Rady o nových psychoaktivních látkách na základě článků 29, 31 a 34 Smlouvy (hlava VI)[18] .

5. ZÁSTUPCI OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI ZAANGAŽOVANÍ V OBLASTI DROG

Tato zelená kniha představuje první pokus o strukturování dialogu s evropskou občanskou společností v oblasti nelegálních drog. Existuje řada důvodů pro těsnější zaangažovanost občanské společnosti na plánování, provádění a vyhodnocování politik. Konzultace a dialog s občanskou společností a ostatními subjekty zainteresovanými ve fázi vytváření určité politiky napomáhají zlepšit výsledky dané politiky a prohloubit angažovanost zainteresovaných subjektů. Občanská společnost často považuje EU za vzdálený subjekt. Navíc často nemají její organizace potřebnou infrastrukturu a znalosti, aby mohly pracovat na evropské úrovni. Občanská společnost však často nese značnou odpovědnost za místním provádění akcí vytčených v protidrogovém akčním plánu EU, zejména při dosahování cílů protidrogové prevence i léčby a rehabilitace uživatelů drog. Občanská společnost jedná buďto jako poskytovatel služeb nebo zastupuje zájmy odborníků činných v této oblasti. Nevládní organizace a skupiny dobrovolníků umějí nezřídka dobře vyvíjet inovativní přístupy, které vycházejí z realistického obrazu skutečných potřeb. Řada organizací občanské společnosti pracuje s nejzranitelnějšími skupinami zasaženými problémem drog.

V každé z příslušných oblastí působí aktéři z řad občanské společnosti, kteří mají nejrůznější povahu. Tato různorodost by měla být vzata v úvahu při vytváření struktur pro konzultace s občanskou společností na evropské úrovni, ale měla by být zároveň vyvážena s potřebou účinné a spořádané debaty. Občanská společnost je v oblasti protidrogové činnosti často rozdělena ohledně filozofických, ideologických, morálních a vědeckých hledisek a jakékoli další kroky k zapojování občanské společnosti na úrovni EU implikují i rozhodnutí, jaký konkrétní subjekt má být zapojen do tohoto procesu a jaký příspěvek k němu může poskytnout. Výsledky konference EU o občanské společnosti z ledna 2006 jasně naznačují, že na tyto otázky nelze dosud podat jednoznačnou odpověď.

Existují rovněž skupiny nebo sdružení, jež podporují či jinak zastupují uživatele drog nebo jejich rodiny, jakož i řada dalších aktérů občanské společnosti, kteří, třebaže nejsou přímo či primárně činní v oblasti drogové politiky, mohou účinně přispět k jakémukoliv dialogu, jenž se tohoto okruhu dotýká. To se týká zejména oblastí jako HIV/Aids.

Organizace občanské společnosti se typicky podílejí na snižování poptávky po drogách, ale ani jejich úloha při snižování nabídky by neměla být podceňována (např. pomoc při narušování místních trhů s nelegálními drogami). Řada sdružení občanské společnosti má rovněž širokou zkušenost s prací v oblasti drog v jiných zemích, jíž nabyla při práci na rozvoji v těchto zemích.

---

17 Rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25 října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami, Úř. věst. L 335, 11.11.2004.

18 Rozhodnutí Rady 2005/387/SVV ze dne 10. května 2005 o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových psychoaktivních látek, Úř. věst. L 127, 20.5.2005

6. CESTA VPŘED: RŮZNÉ MOŽNOSTI

Tato kapitola vychází ze zpětných vazeb, které Komise získala při neformálních konzultacích s občanskou společností v souvislosti s přípravou této zelené knihy a se závěry konference s občanskou společností v lednu 2006. Hlavním zájmem občanské společnosti vyjádřeným v obou uvedených případech bylo vytvoření trvalého strukturovaného dialogu s Komisí.

Komise nyní předkládá k veřejné debatě dvě alternativy organizování tohoto dialogu, a to 1) Fórum občanské společnosti pro otázky drog a 2) tematické propojení existujících sítí.

6.1. Fórum občanské společnosti pro otázky drog

Občanská společnost by představovala širokou platformu pro strukturovaný dialog, ale zároveň je třeba omezit počet členů této platformy, aby mohla účinně pracovat a skýtat použitelné výsledky. Cílem není vytvořit shromáždění občanské společnosti jako platformy různých ideologií, nýbrž získat praktický nastroj k podpoře formulace politik a poskytování praktických rad při jejich uskutečňování.

Fórum by nemělo být formální strukturou pracující uvnitř Komise, nýbrž platformou pro pravidelné neformální konzultace. Témata diskusí by byla formulována převážně akčním plánem EU, třebaže by neměla být vyloučena další témata obecného zájmu v oblasti drog. Fórum by nemělo nahradit nebo suplovat probíhající debatu mezi občanskou společností a vnitrostátními vládními orgány či orgány místních samospráv. Mělo by se zaměřit na vytváření evropské přidané hodnoty.

Zastoupení různých zainteresovaných subjektů a široké škály možných politik by mělo být vyváženo tak, aby se zabránilo prosazování jednostranných názorů.

Tomuto fóru by předsedal zástupce Komise, která by se starala o určité praktické aspekty a zajišťovala by kontinuitu práce.

Členství ve fóru by bylo omezeno na dobu určitou. Účast subjektu na fóru by závisela na splnění řady kritérií. Toto je pouze příkladmý seznam těchto kritérií:

- Daná organizace musí *být v souladu s konceptem občanské společnosti* podaným v bodu 2.

- Organizace musí mít hlavní operační základnu v některém z členských států EU nebo v některé kandidátské zemi. Účastnit se mohou případně také organizace zemí uplatňujících evropskou politiku sousedství.

- Přednost bude dána těm organizacím, které byly zřízeny ve formě přeshraničních sítí, jež zahrnují určitý počet členských států a/nebo kandidátských zemí.

- Organizace musí být zaměřena převážně na činnosti související s řešením problémů souvisejících s drogami. Měly by být vybrány organizace, které se přímo zabývají různými aspekty (např. léčbou, prevencí atd.), aby se zajistilo pokrytí širokého spektra oblastí souvisejících s problémem drog.

- *Důvěryhodnost:* Organizace by měly jasně doložit svou předchozí činnost, která je relevantní pro daný účel.

- *Reprezentativnost* Organizace by měly být obecně uznány za povolané hovořit jménem subjektů, které podle vlastního tvrzení zastupují.

V rámci těchto kritérií by Komise vybrala členy fóra na základě otevřeného výběrového řízení poté, co obdrží reakce na tuto zelenou knihu, provede jejich analýzu a zveřejní svou zprávu.

6.2. Tematické propojení stávajících sítí

Alternativou nebo doplňkem zřízeného fóra občanské společnosti pro otázky drog by byla tematická propojení mezi různými sítěmi. V Evropě pracuje v oblasti potírání drog řada sítí. Členové těchto sítí si často velmi účinně vyměňují informace, například o nejvhodnějších postupech, ale bylo by žádoucí dále zlepšit šíření těchto informací mimo jejich sítě, včetně zpětné vazby na Komisi.

Vytvoření spolupráce propojením sítí v otázkách různých témat by mohlo nabídnout neformální, operativní a nízkorozpočtový způsob strukturování informačních toků a umožnit účinnější konzultace s občanskou společností.

Jedním z cílů tematických sítí by byla pomoc Komisi, a také pomoc členským státům i dalším evropským orgánům a institucím v otázkách, které vyžadují určitou konkrétní zkušenost nebo odbornost v oblastech, v nichž by tyto sítě mohly napomoci k vytváření přidané hodnotu. Mohly by též představovat jednotný kontaktní bod pro styk s Komisí, pokud by ovšem byly obecným konsensem uznány za dostatečně reprezentativní.. Tento kontaktní bod by mohl rovněž napomoci Komisi při nalézání možných zdrojů financování Společenstvím a při šíření souvisejících informací mezi jejich členy.

Praktický příklad propojení takových sítí lze uvést z oblasti léčení drogově závislých, kde by evropské sítě terapeutických komunit, substituční léčby, odborníků v oblasti léčení drogově závislých osob atd. mohly prodiskutovat postoj občanské společnosti ke zlepšení přístupu k léčebným službám i zvyšování jejich kvality i zavádění dobré praxe (cíl č. 12 akčního plánu EU). Diskuse by mohly mít různou formu (výměna názorů po internetu, schůzky apod.)

7. ZÁVĚRY

V souladu s protidrogovým akčním plánem EU vytýčila tato zelená kniha hlavní směry snah o dosažení účinnější spolupráce s občanskou společností. Předložila řadu alternativ, které je třeba zvážit při zavádění pevnějších forem trvalého dialogu o protidrogové politice mezi Komisí a občanskou společností a předložila návrhy možných řešení.

(1) Komise uvítá předložení poznámek, názorů a nápadů k vytvoření dialogu mezi Komisí a občanskou společností v oblasti drog, a zejména odpovědi na následující otázky:

(2) Jaký máte názor na případný přínos, přidanou hodnotu nebo nedostatky fóra občanské společnosti pro otázky drog ve formě, kterou navrhuje tato zelená kniha? Souhlasíte s hlavními navrhovanými prvky?

(3) Jaký názor máte na případný přínos, přidanou hodnotu nebo nedostatky tematického propojení stávajících sítí ve formě navrhované touto zelenou knihou a pro jaké tematické oblasti by se mělo toto propojení uskutečnit? Souhlasíte s hlavními navrhovanými prvky?

(4) Máte za to, že by se mělo fórum občanské společnosti a tematické propojení existujících sítí vzájemně doplňovat, nebo by bylo vhodné zvolit pouze jednu z těchto alternativ? Uveďte prosím podrobnosti o předpokládaném fungování každé z těchto alternativ.

(5) Považujete některé z příkladů konzultačních postupů uvedených v příloze za zvláště relevantní jakožto základ pro strukturování dialogu o drogách? Pokud ano, proč?

(6) Dali byste přednost jakékoliv jiné alternativě (uveďte prosím, z jakého důvodu), která není zmíněna v této zelené knize? Pokud ano, uveďte prosím podrobnosti.

(7) Byla by vaše organizace ochotna k účasti na strukturovaném dialogu s Evropskou komisí?

PŘÍLOHA

Příklady spolupráce Komise s občanskou společností

Komise má dlouhou tradici konzultací a dialogu s občanskou společností a vyvinula řadu způsobů jejich/jeho uskutečňování. V dalším textu jsou uvedeny konkrétní příklady, jak byl tento dialog organizován. Komise uvítá vaše názory na to, v jakém smyslu by mohla být současná praxe užívaná v jiných oblastech relevantní pro strukturování dialogu o otázkách spojených s problémem ilegálních drog.

1. Konzultace po internetu

Zavedením minimálních standardů pro konzultace, které zajistí, aby byly všechny zainteresované subjekty konzultovány průhledným a koherentním způsobem, vytvořila Komise jednotný přístupový bod na internetu nazvaný „Váš hlas v Evropě“[19]. Kromě konzultací nabízí tato stránka uživatelům i příležitost k diskusím o evropských politikách a možnost předkládat Komisi názory a poskytovat zpětnou vazbu. Nabízí rovněž možnost zaregistrovat se pro zasílání informací o budoucích konzultacích a debatách.

2. Otevřené konzultace se zájemci, nutnost registrace

Model pro kombinaci konzultací po internetu s otevřenými konzultacemi zainteresovaných stran nabízí GŘ pro obchod. Proces byl zahájen v roce 1998 a dialogu se mohou zúčastnit neziskové organizace občanské společnosti z EU a kandidátských zemí. K jeho cílům patří umožnění širokých konzultací, projednání problémů obchodní politiky a zlepšení tvorby obchodní politiky a zvýšení transparence.

Účastníci se musí zaregistrovat ve zvláštní databázi, která je zároveň využívána jako nástroj komunikace s těmito subjekty.

3. Reprezentativní sítě občanské společnosti (nevládních organizací)

V rámci akčního programu Společenství pro rozvíjení aktivního evropského občanství podporuje GŘ pro vzdělávání a kulturu širokou škálu organizací občanské společnosti, které se snaží o zvýšení účasti občanů v tomto evropském projektu. K těmto organizacím patří nevládní organizace, platformy, sítě, odborové organizace, skupiny expertů i sdružení a federace obecného evropského zájmu. V této souvislosti vytvořila Komise na evropské úrovni neformální síť a organizuje pravidelná setkání k prodiskutování hlavních otázek v oblasti aktivního občanství. Tyto schůzky mají umožnit předávání zkušeností a návrhů s cílem provést strukturovanější analýzu dopadů všech iniciativ uskutečňovaných v relevantních oblastech. Poskytují rovněž fórum k řešení relevantních otázek horizontální povahy.

GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti odpovídá za styk s Platformou evropských sociálních nevládních organizací vytvořenou v roce 1995. Skupina relevantních nevládních organizací společně zorganizovala fórum nevládních organizací k prodiskutování zelené knihy o evropské sociální politice. Tato spolupráce pokračovala na neformálním

---

[19] Viz http://europa.eu.int/yourvoice/index_en.htm

základě a přispěla k vytvoření společného přístupu k návrhu na vytvoření Evropského fóra pro sociální politiku.

V současné době má tato skupina 39 členských organizací činných v sociálním sektoru. Prostřednictvím těchto členů má skupina spojení s více než 1700 organizacemi a dobrovolnickými subjekty na místní, regionální, národní a evropské úrovni, které reprezentují široké spektrum občanské společnosti.

4. Kombinace fór o dvou úrovních

4.1. Fórum o zdravotní politice a otevřené fórum

Otázky veřejného zdraví jsou s občanskou společností prodiskutovávány na dvou úrovních: ve fóru EU o zdravotní politice a v otevřeném fóru.

Fórum EU o zdravotní politice představuje výsledek konzultací Komise, které byly prováděny po zveřejnění sdělení o zdravotní strategii v Evropě a návrhu komunitního programu v oblasti veřejného zdraví[20]. Fórum o zdravotní politice umožňuje setkávání evropských zastřešujících organizací, které zastupují zainteresované subjekty v odvětví zdravotnictví, aby se zajistilo, že bude zdravotnická strategie EU transparentní a bude reagovat na otázky a obavy veřejnosti. Schází se dvakrát ročně v Bruselu a snaží se reagovat na zájmy dvou skupin organizací:

1. zástupců nevládních organizací zabývajících se veřejným zdravím a zástupci sdružení pacientů;

2. organizací zastupujících zdravotnický personál a odbory;

3. poskytovatelů zdravotních služeb a zdravotního pojištění;

4. zástupců průmyslu se zvláštním zájmem v oblasti zdravotnictví.

Fórum má v současné době padesát evropských členských organizací. Členy těchto organizací jsou vnitrostátní organizace ve všech členských státech EU nebo v jejich převážné většině. Nečlenské organizace, které se zajímají o práci ve fóru o zdravotnické politice, mohou být na žádost zaneseny do databáze organizací, kterým jsou pravidelně zasílány informace o práci fóra o politikách (zasílání zápisů ze setkání, konzultace apod.).

Otevřené fórum rozšiřuje pole působnosti fóra o zdravotní politice na širší škálu zainteresovaných subjektů, zejména na vnitrostátních úrovních, a to v podobě konferencí, výstav a prezentací. Cílem je poskytnutí platformy pro vytváření sítí interesentů a výměna nápadů, do níž jsou zahrnuty zejména skupiny a organizace, které se běžně nepodílí na vytváření politik EU. Druhé setkání otevřeného fóra se konalo v prosinci 2005 a zúčastnilo se jej zhruba 370 subjektů.

4.2. Skupina expertů v oblasti HIV a fórum občanské společnosti

Komise vytvořila koordinační strukturu, která napomůže formulaci a provádění aktivit politik týkajících se HIV/Aids v Evropě. Účastní se jich mimo jiné skupina expertů z oblasti HIV/Aids a fórum občanské společnosti pro otázky HIV/Aids.

---

[20] KOM(2000) 285 v konečném znění

Tato skupina expertů má zástupce v členských státech, kandidátských zemích i státech EHP. Kromě toho jsou na setkání zváni jako pozorovatelé zástupci občanské společnosti, relevantních mezinárodních organizací i Běloruska, Moldavska, Ruska, Švýcarska a Ukrajiny.

Na fóru občanské společnosti pro otázky HIV/Aids se podílí 30 nevládních organizací a organizací občanské společnosti z celé Evropské unie. Fórum se snaží o zintenzivnění neformálních konzultací s občanskou společností, poskytuje poradenství a identifikuje klíčové problémy politiky týkající se HIV/Aids tím, že se vyjadřuje k návrhům politik, činností a priorit programu veřejného zdraví. Fórum nepředstavuje formální strukturu v rámci Komise, ale Komise organizuje jeho schůzky a hradí cestovní náklady účastníků. Členství lze získat na základě žádosti a členové jsou vybíráni Komisí.

Účastníky mohou být pouze organizace občanské společnosti, jejichž hlavní směr práce se soustřeďuje na činnosti v oblasti HIV/Aids, kterou provádějí jakožto organizace pacientů, nevládní organizace pracující s dotčenými komunitami nebo jakožto evropská síť. Musí být dostatečně zastoupení a činní v dané oblasti a musí dobře komunikovat s místními nevládními organizacemi, aby byli schopni zprostředkovávat věrnou představu o situaci v dané zemi a vystupovat v této zemi jako centrum pro komunikaci[21].

[21] Viz http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/ehf/library